Debat

FILM OG TEGNESERIER

I Peter Schepelerns fortræffelige artikel om film og tegneserier i Kosmorama 117 nævner han, at Lumières lille farce »L'arroseur arrosé« fra 1895 (der for resten i Danmark blev udsendt under titlen »Gartneren og den uartige Dreng«) skulle være inspireret af en samtidig billedserie; og som kilde til denne oplysning angiver Peter Schepelern Guy Gauthiers artikel i »Image et Son« fra 1965. Men Gauthier er ikke den første kilde til denne oplysning. Det er derimod Georges Sadoul. I sin store filmhistorie »Histoire Générale du Cinéma« bind I, udgivet 1948, kommer Sadoul ind på dette emne. Han oplyser, på side 289 og ff., at forlaget Quantin i 1887 udgav et billedalbum, der fik en meget stor udbredelse i Frankrig. Dette billedalbum indeholdt billedfortællinger, og en af disse fortællinger hed »L'Arroseur« og var tegnet og fortalt af en mand ved navn Hermann Vogel. Denne historie ligner i slående grad Lumières historie, og Sadoul mener, at det er berettiget at betragte den som forlæg for filmen. Sadoul afbilleder hele Vogels billedfortælling. Den består af 9 billeder med tekst under hvert billede, og handlingsforløbet er det samme, som det vi finder i Lumières film, dog med den forskel, at Vogels historie er mere udpenslet, vi har f. eks 2 bipersoner, og en anden forskel er, at Vogels historie udspiller sig på en gade og ikke i en have som hos Lumière. Teksten under billederne er i reproduktionen desværre så utydelige, at det er umuligt at læse, hvad der står.

Vogels billedserie får mig til at stille følgende spørgsmål, om den ikke kan betragtes som en forløber for tegneserierne. Men dette spørgsmål må vist desværre forblive ubesvaret, da det som nævnt er umuligt at tyde teksten under billederne, og forholdet tekst – billede er som Schepelern rigtigt siger et meget vigtigt element til at definere en tegneserie. Men personligt synes jeg, at en billedserie som Vogels står nærmere tegneserien end det amerikanske enkeltbillede. Og når adskillige amerikanske filmhistorikere udråber dette billede til at være den første tegneserie, skyldes det så ikke samme amerikaneres ikke ualmindelige trang til at anskue hele verdens filmhistorie udfra deres egne vindever?

Marguerite Engberg

Svar: Der kom mange billedserier med tekst i 1900-tallet som Hermann Vogels, men det var kun illustrationer med tekst under. Når man plejer at udnævne Outcaults billede til tegneseriens begyndelse er det nok lidt kuriøst, da det jo netop ikke er en serie, men et enkelt billede. Men det skyldes, at Outcaults billeder blev trykt i et dagblad, havde en gennemgående figur – nemlig den gule dreng – og så at det ret snart *blev* en rigtig serie, som illustrationen her skulle vise. Den første helt rigtige tegneserie var, som nævnt »The Katzen-jammer Kids« fra 1897, og det er vist ikke til at komme uden om, at det var en amerikansk serie . . .

P. S.

OM DANMARKSFILM

Et sted i Peter Schepelerns anmeldelse i Kos 118 af Peter Refns to danmarksfilm-versioner af det samme materiale, nemlig »Kort fra Danmark« og »Danske Lystbilleder, hedder det:

»... (Refn redegør selv for de nærmere omstændigheder i selv?interview i bogen) ...«. (Bogen er naturligvis den samtidigt anmeldte »Kort fra Danmark og andre Danmarksfilm«, der kan købes i Camera-biografen og gennem Dansk Bogtjeneste. Pris 24 kr., der dog kun dækker de nøgne produktionsomkostninger!).

For filmhistoriens skyld skal jeg på given foranledning gøre opmærksom på, at der ikke er tale om et selvinterview. Samtalen er taget på bånd af professor Agersnap og bagefter redigeret og strammet kolossalt og loyalt af John Ernst. Det burde naturligvis være fremgået af bogen – ligesom det burde være fremgået af anmeldelsen, hvor den anmeldte bog kan erhverves, og hvad den koster.

For egen regning vil jeg tillige spørge Schepelern, hvad han mener med følgende sætning:

»Refn lader også en professor, en rødstrømpe og sågar en filmskribent få ordet. Det er ganske morsomt, men det undgår ikke præget af at være en parade af freaks, vi præsenteres for«.

Helt konkret vil jeg gerne vide, hvad Schepelern har imod freaks, (som jeg vitterligt – som den eneste af de tre i øvrigt – har været engang, hvor det så sortere ud (for mig) end det gør nu).

Og hvorfor han bruger vendingen »sågar en filmskribent«, når jeg dog også har været så stærkt involveret i forskelligt politisk arbejde, bl. a. som initiativtager til giro 16 16 og De danske Vietnamkomiteer, – ja, til det danske vietnam-arbejde i det hele taget.

Jeg kan nemlig betro Schepelern, at det hverken er i egenskab af filmskribent, filmskoleelev, dialogforfatter, TV-konsulent eller -forfatter (og da slet ikke som freak!), at Refn spurgte mig, om jeg ville være med. Jeg kan også betro ham, at det skyldtes mit på forskellige led meget praktiske kendskab til det danske samfund på godt og ondt.

At mit indslag så blev klippet sådan, at der kun er en konklusion tilbage, som selv Erhard Jakobsen og Ellen Strange Petersen vil kunne gå ind for, er en anden sag, som jeg ikke yderligere eller oftere skal kommentere.

Med venlig hilsen,
John Ernst.

PS! I anledning af min lille dyst med Ib Monty (Debat, Kos 117): Vi har øjensynlig talt forbi hinanden. Men jeg må fastholde, at Montys formulering af den passus, der især faldt mig for brystet, kan læses på en sådan måde, at den kan give anledning til en reaktion, som den, der kom fra mig.

PPS! Det meddeles nu, at bogen »Kort fra Danmark« er nedsat til 18 kr., og at bogen altså sælges med et tab på 25 %.

jeg mener bare ...

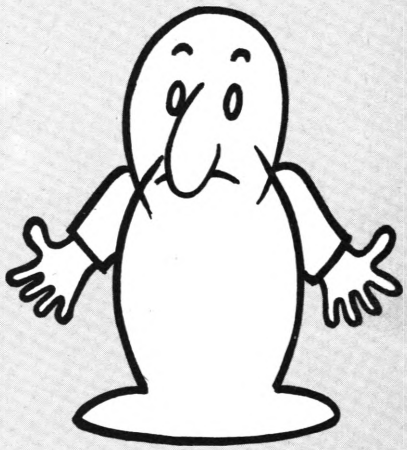

ligner jeg ikke dansk film idag:
helt tom i øjnene,
ingen ben at stå på,
fem tommelfingre på hver hånd –
– for man kan jo ikke klippe hår af en skaldet.

	Per Calum (Jyllands-Posten)	Frederik G. Jungersen (Berlingske Tidende)	Ib Lindberg	Poul Malmkjær	Ib Monty (Jyllands-Posten)	Jørgen Oldenburg	Peter Schepelern	Jørgen Stegelmann (Berlingske Tidende)
* **Samfundets fjende** (Ford)	★★★	★★★	★★★	★★	★★★	★		★★★
* **Snehvide og de syv dværge** (Disney)	★★	★★★	★★		★★★	★★★	★★	★★★
Petra von Kant's bitre tårer (Fassbinder)		★	★★★★		●	★★★★	★★★	★★★
* **Gøg og Gokke i det vilde vesten** (Horne)	★★		★★★	★★	★★★			★★★
* **Let's Make Love** (Cukor)	★★	★	★★★	★★	★★★			★★
Paper Moon (Bogdanovich)	★★			★★	★★	★★	★★	★★
Rock and Roll Again (Levin & Abel)	★★							
Flugten til den grønne ø (Nelson)								★★
Hyrechaufføren (Bridges)		★★★	★★		★	★★	★	
* **Lange bukser** (Capra, Langdon)	★★		★	★★			★	★★★
Hagekorset (Mora)	★		★★		★★		●	★★★
L'Amour (Warhol/Morrisey)	●			★	★	★★	●	
Ingen røg uden ild (Cayatte)		★★	★★	★	★	★		
Sjakalen (Zinnemann)	★★	★	★★		★★	●	★	
* **Soldaterne** (Godard)	●	●		★★	★	★★	★★	★★
Lovens lange fingre (Avakian)				★	★	★★		★
* **Hallo Amerika** (Capra, Langdon)	★★	●					★★	★★★
* **Skypumpen** (Edwards, Langdon)		●					★★	
Tom Sawyer (Taylor)		★			★			
Kun 17 år (Barron)					★			
En pikant affære (Frank)	★	★	★★		●		●	
Den herskende klasse (Medak)				●	★		★	
Lev og lad dø (Hamilton)	●	●		●		★★	●	●
En dag i Ivan Denisovitjs' liv (Wrede)				●	★		●	
Øjne i natten (Hutton)			●		★		●	
Jernbanens hårde drenge (Aldrich)		●		★	●		●	
* **Tre er en for mange** (Langdon)	●							
* **Svigermors syndebuk** (Langdon)	●						●	
To mennesker (Wise)					●		●	

* = Repremierer